

Այո, Բարձր. Ս. Հայր, մենք
պէտք ունինք ձեռնհաս գործ
ճանհայ և ազդանութիւն եկեղեցւոյ
կան հովուի. (վարդապետ կա-
նայիսկոպոս) և եթէ այս պէտք
չլրանայ և կամ մեր արդար
օրինաւոր խնդիրն կատարուել
ժամն դարձեալ յապագի, դժ-
ուար չէ մահաբերել թէ այսպէ-
րեալ և անհովու ժողովրդեան
վարձանն ինչ կրնայ լինել. տա-
րակոյս չկայ թէ տեղի կունենա-
կո՞ւն. կրճատութիւնք և կը բազմա-
նան նիւթական և բարոյական վը-
նասներ, որոց դարմանն չըսե-
անկարելի, այլ դժուարագոյն ը-
լալու բազդին կը դատաւարտու-
ն. փետր. 6 թուակիր նամա-
ն կաւ, փետր. 14 հեռագրա-
դարձեալ 27 փետր. և 27 Մար-
թիտակիր գրութիւններով թա-
խանած չէինք զՁեր Բարձր. Սըր-
դարտիւն իմէն ձեռն ընէր ին-

Թացնել այս պայմանի արժանքն-
տիր կարող և գաղափարներ կե-
նաց տեղեկ եկեղեցական մը, որ
թէ՛ կայս. բարեխնամ կառավա-
րութեան և թէ՛ ազգին չափույ և
իրաւանց պաշտպան և նախան-
ձախնդիր լինի և ըստ ամենայնի
հովուէ զժողովուրդն սակայն
զժողովուրդար ցարդ չկարողա-
ցանք տեսնել մեր աղերսանաց և
բաղձանաց պատկոխին:

Եօղլատի անհովիւ կացութեան
իր դարման թէպէտեւ ազգ. լը-
րագրաց էջերու մէջ կարգացնե-
կեղը. վարչութեան կողմանէ փո-
փոխակի որոշումներ, սակայն վի-
ճակս միանգամ ընդ միշտ կը կա-
րօտի այնպիսի աշխարհ չտալու,
որ կանխակալ երկպառակ և ին-
ուսկէ կարծիքներէ վերջ լինելով,
հայրաքար և համարաչի ոգւով
լինաւատար լինի:

Ուստի դարձեալ և դարձեալ
կը խնդրեմ թախանձագին Բար-
ձր. Սրբազանութենէ Զեղմէ, որ
բարեհաճիք անյապաղ յղել այս
արժանաւոր եկեղեցական հովիւ
մը, կանխաւ ընդունելով մեր ե-
րախտագիտութեան խնայող և առ-
հաւատչեայն:

Երգում. 6 Մայիս 1895.
Իմ մասին Զեր վերջին թերթին
մէջ տրուած տեղեկութիւնն բա-
ցարձակապէս անհիմն է. Մանա-
սարեան տեսչութեան և իմ մէջ
խնդիր չէ ծագած երբեք, որ պար-
տաւորէ դիմ թողուլ պաշտօնս.
Բայ անտի, որովհետեւ չեմ ունե-
ցած այն խնդրոյն մէջ զոր ակ-
նարկած էք Զեր նոյն թերթին,
Արդ, կը խնդրեմ որ չտրէ ընդ-
ուղղել այս անստոյգ տեղեկու-
թիւնն յանուն ճշմարտութեան.

Յ. Գուրգեն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սամաթիոյ վերջին աղետալի
հրդեհէն վնասեալ թշուառացի
նպաստ հանգանակութիւնն կը շա-
րունակուի և նպաստ կը բաշխուի
Երուսաղիմայ Պատրիարք Ամեն. Տ.
Երուսաղիմայ Ս. Հայրն 1200 զըշ
զըկեր է: Յակոբեան Յովհաննէս
Էֆէնտի 200 օսմ. իրա նուիրեր
է: Սամաթիոյ Յանձնաժողովն հը
բաշխարկեց հանգանակութեան
երրորդ ցանկն, յորմէ կիմացուի
թէ մինչև ցարդ հանգանակեալ
գրամին գումարն է 72617 զըշ:

— Ամեն Ս. Պատրիարք Հայ-
ըն, անցեալ ուրախ անգղիա-
կան դեսպանատունն գնաց, ի
չնորհաւորութիւն 77դ տարեգար-
ձի ծննդեան թագուհւոյն Անգ-
ղիոյ:

— Էտրնէի Առաջնորդ Տ.
Մարտիկ Սրբեպիսկոպոս մայրա-
քաղաքս եկաւ, և առաջնորդա-
կան պաշտօնէն կը հրաժարի: Ա-
մեն Ս. Պատրիարք Հայրն Խառն
ժողովոյ յանձնած է հրաժարա-
գիրն:

— Կէլիպօլի եկեղեցւոյ Ա-
ւագ քահանայ Սրբ. Տ. Խորէն
այս շաբթու մայրաքաղաքս եկաւ
անձնական ինչ ինչ խնդրոյ կար-
գադրութեան համար:

— Զորքաթի Ամեն Ս. Պատ-
րիարք Հօր ներկայացան հետեւեալ
եկեղեցականք, որ քանի մը շա-
բաթ յառաջ Կ. Պոլիս եկած էին.

— Տ. Նիկողոս Եպիսկոպոս՝ վանա-
հայր Պրերնուզի. Տ. Ներսէս վար-
դապետ Խարախանեան՝ վանա-
հայր-առաջնորդ Մշոյ. Տ. Գանիէլ
վարդապետ. Տ. Վաղինակ, Տ.
Ներսէս, Տ. Յովհաննէս, Տ. Ներ-
սէս և Տ. Աստուածատուր քահա-
նայք: — Երուսաղիմատուն, Մայր
եկեղեցին ու Կէտիկ-փաշայի ե-
կեղեցին զրկուեցան:

— Լրագրական վերատեսչու-
թեան հրամանաւ՝ Հայրենիք լրա-
գիրն հինգշաբթի առանց որոշեալ
պայմանաժամի դադարման դա-
տապարտեցաւ, պատուէրներու
հակառակ վարուելուն համար:

— Շնորհակալութեամբ կը ծա-
նուցանեմք թէ Գոմէֆուրի Մայր
եկեղեցւոյ քահանաներէն Սրբ.
Տ. Արսէն Հայրն՝ լրագրէն բաժին
մը նուիրեց Տիգրիսի նորաշէնի Մա-
րիամեան ուսումնարանի:

— Տրտալիզմի Առաջնորդ Տ.
Եղիշէ վարդապետ Ս. յովհաննէս՝ որ
վերջին օրերս մտային խանգար-
ման նշաններ ցոյց տուած և անձ-
նասպանութեան փորձեր ըրած
էր, — չորեքշաբթի խոստովանելէ
և Ս. Հաղորդութիւն ընդունելէ
ետքը՝ զիշերը ննջանքներէն պա-
տուհանէն ինքզինքն վար նետեր
և իսկոյն հոգին աւանդեր է:

Պատրիարքարան՝ Տրտալիզմէ
տրուած հեռագիրներէ իմանալով
Եղիշէ վարդապետի այս եղբայ-
րան վախճանն, և նկատելով որ
ինքնասպանութիւնն հետեանք է
մտային խանգարման, հրամայեց՝
եկեղեցական պարտապատշաճ
հանգիստ կատարել յուղարկաւո-
րութիւնը: — Հանգուցեալ իւզ-
միտի Սրբաշ զուրի մէջ ծնած էր,
և 3-էն տարեկան էր: Սրբաշի
նախկին վանահայր վախճանեալ Տ.
Գեորգ Եպիսկոպոսէն վարդապետ
ձեռնադրուած էր իբր միաբան
նոյն վանոց: Հիմա էր հայերէն
ու գաղղիերէն լեզուաց և կրօնա-
գիտութեան Սրբաշէ Կ. Պոլիս
գալէն ետքը Գոմէֆուրի դրսի
եկեղեցւոյ քարոզիչ կարգեցաւ,
և ապա Գատը գիւղի եկեղեցւոյ,
Այնուհետեւ թողաւ ու Ամասիոյ
գնաց իբր պատրիարքական փո-
խանորդ: Երկու տարի յառաջ երբ
Էլմիածնէ Կ. Պոլիս վերադարձաւ,
Տրտալիզմի առաջնորդ ընտրեցաւ
վիճակին դառաւական ժողովէն,
և մեկնեցաւ: Կ. Պոլիս, Սրբաշի
Յոյն հանգիստի և այլ լրագրաց մէջ
զանազան յօդուածներ հրատա-
րակած է: Կրտսի թէ մտային
խանգարման եղբակայ եղեր է,
յանչափ ցուցելով բաւական գու-
մար գրամի մը կորստեան վրայ,
զոր մէկու մը տուած է եղեր տո-
կոսով:

Ինչպէս նախորդ թերթով ծա-
նուցած էինք, անցեալ կիրակի
Բերա Ս. Երրորդութիւն եկեղեց-
ւոյ մէջ մեծ աւ շքով կատարուե-
ցաւ հանգուցեալ Աստարծեան Պո-
ղոս Էֆէնտի յուղարկաւորու-
թեան հանգէն, նախագահու-
թեամբ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր,
ինքնակայութեան 4 արքեպիսկո-
պոսաց և եպիսկոպոսաց, 20 վար-
դապետաց և 20 է աւելի քահա-
նայք: Ս. Պատրիարք Հայրն խո-
սեցաւ դամբանական, և յիշա-
տակեց վախճանելոյն բարեմա-
նութիւններն: Յուղարկաւորաց
բաղմութեան մէջ կը գտնուէին

պատուաւոր վաճառականք, որ
զանազան ծառայութիւններ
Դագաղն՝ որ քառաձի կառքի մը
մէջ կը գտնուէր, մինչև թագաւոր
Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ առջև
եկեղեցական թափօրով տարուելէ
ետքը, փոխադրեցաւ Շիշլիի դե-
ղադմանատունն, ուր գնացին յու-
ղարկաւորաց մէկ մասն՝ 40 ի չափ
կառքերով, Հիւանդանոցի որդա-
նոցի աշակերտք դագաղին առ-
ջևէն կը տանէին հանգուցելոյն
աղագականաց ու բարեկամաց կող-
մանէ զրկուած 20 ի չափ պսակ-
ներն ու փունջերն: Դագաղին կը
հետեւէին հանգուցելոյն եղբարք
Ստեփան, Մարտիրոս, Գրիգոր և
Գեորգ Էֆէնտիք:

Հանգուցելոյն յուղարկաւորու-
թեան առթիւ, փոխան ծաղկե-
փնջի՝ 40 լրացի չափ գումար մը
նուիրուեցաւ Հիւանդանոցի:

Հանգուցեալ Պողոս Էֆէնտի
ճանաչաւ պատիւը չունէինք,
սակայն շատ ցաւեցանք իւր տա-
րածամ ու անակնկալ մահուան
վրայ: որովհետեւ ամէն դասա-
կարգէ ողջմիտ անձինք գովոս-
տիւք կը վկայէին նորա բարեմա-
նութեանց համար, և կը դուռա-
տեն պատուաւոր ու յարատեւ աշ-
խատասիրութիւնն, որով վաճա-
ռականական հրապարակին վրայ
կարևոր դերը մը ստացած էր,
Սիրայոսօֆօր օգնութեան ձեռն կը
կարկառէր աղքատաց ու թշուա-
ռաց, կըսէին, և անմիջապէս չէր
արձակել առ ինքն դիմողները,
Դիտելի է որ, թէ և առեւտրական
գործովք զբաղեալ էր, բայց մը-
տադիւր ընդունեց Հիւանդանոցի
հոգաբարձութեան անդամակցու-
թիւնը, մինչդեռ կան աշխարհի,
որ քանի մը ոսկիի տէր լինէ
ետքը կը մոռնան ամէն պարտա-
ւորութիւն, և զիրենք գերմարդ-
կային էականք կը համարին:

Աստարծեան Պողոս Էֆէնտի
յիշատակն անշնչ զիտի մնայ
անշուշտ, և այս մեծ միջնորդու-
թիւնն է նորա գերդաստանի հա-
մար:

Այս տղերք գրեթէ ետքը տե-
սանք Յիւլիպէն նամակ մը, որ
յառով կը ծանուցանէ Աստարծեան
Պողոս Էֆէնտի անակնկալ մահ-
ուան վրայ տեղւոյն ինչպէս նաև
Ետրնէի ազգայնոց զգացած
վիշտն ու տխրութիւնն, և ծանո-
թութիւնն կուտայ թէ՛ հանգուցե-
լան, բայց ի տրիշ բարեգործու-
թիւններէ, Յիւլիպէի երկխոս վար-
ժարանի շնորհած համար ինքն
մեծ գումար մը ուրիշ և ուրիշ
ներքէ ալ հանգանակած է մտա-
դիւր սիրով, նոյն նամակէն կի-
մանամբ թէ՛ Յիւլիպէի եկեղեցւոյ
մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն
կատարուեր, և բազումք անտի և
Լուիսէն է Կ. Պոլիս եկեր են յու-
ղարկաւորութեան հանգիստի ներ-
կայ գտնուելու համար:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ շաբաթ օր վերջա-
ցան Օգոստ. Սուրբանի կողմանէ
Բերաղտիտանէի զբօսավայրին մէջ
բարձրագոյն վարժարանաց ուսա-
նողաց ու ուսուցչաց տրուած կո-
չունքներն, 20000 ի չափ են այս
կոչունքն վայելուի:

— Նախարարաց ժողովոյ ան-

ճիշտութիւն վաչա՝ որ ժամա-
նակէն հետէ հիւանդ էր, ան-
շուշտ ինչպէս մեռաւ Պէպէք ծով-
եղբորեայ ապարանքին մէջ, 74
տարեկան, Բուսէլի Լօֆչա քա-
ղաքի մէջ ծնած էր, Կ. Պոլիս ե-
կեր է ուսման համար 17 տարե-
կան հասակին մէջ. 10 տարի ետ-
քը կը թափան ժողովոյ անդամակ-
ցեր, և այնուհետեւ ի Կ. Պոլիս և
ի դաւառա զանազան պաշտօններ
վարեր է: 30 տարի յառաջ յառ-
տիճան Վէրիթութեան բարձրա-
ցեր, բարեկարգութեանց յանձ-
նաժողովին անդամ եղեր, ի Մա-
րաշ կուսակալութեան պաշտօն
վարեր, Մէճէլէի յանձնաժողովին
նախագահ, կուսակալու-
թեան պաշտօնով ետեւեալ ու Հա-
լէպ գետուեր, և երկրորդ անգամ
գետական գործոց նախարար ըլ-
լալէ ետքը, ամէն 5 տարի յա-
ռաջ նախարարաց ժողովոյ ան-
դամ անդամուեր է: Օսմանեան
պատմութիւնը գրած է 42 հա-
տորով, և ունի ուրիշ գրական
գործեր: Ունէր իմիջապէս ակա-
նակաւ պատմական, առաջին
տառիճանի Օսմանիյէ ու Մէճիթի-
յէ, Լիպզալմ ոսկի չքագրած և
բազում օտար պատմականներ:
— Հանգուցելոյն յուղարկաւորու-
թեան հանգէն երկուշաբթի ա-
ռաւօտ կատարուեցաւ արժանա-
ւոր հանգիստ, կայսերական անձ-
նական ծախիւք, և կայսերական
թիկնապահներէն Վէհպի յիշա-
Օգոստ. Սուրբանի կողմանէ գը-
նաց ապարանքն ի միջնորդութիւն
ընտանեացն:

— Բարձր. մեծ Եպարքոսն ըս-
տուեղով որ յօգուտ հասարա-
կաց պատրաստեալ դեղագրոց
ցուցակն (էճղաճը թարգմարը)
բարեփոխութեան պէտք ունի,
ըստ որում դեղօրէից գիններն ա-
ւելի աւելի բարձր նշանակուած են,
հրամայեց որ դեղագործք ըստ ա-
ռաջնոյն առանց ցուցակի վարուի,
և պատրաստեալ ցուցակի վերա-
բնութեամբ բարեփոխուի:

— Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վը-
նանեալ խորտակեց ի նպաստ հան-
գանակութեան (քաղաքապետու-
թեան յանձնաժողովոյ ձեռքը)
գումարն 92633 լրաց, և բաշխ-
ման գումարն 73440 լրացի չափ
եղած էր մինչև քանի մը օր յա-
ռաջ:

— Միջնորդական անգղիական
նաւատորմին Միջնորդականի մէջ
չըլճապելու համար՝ Մալթայէ
մեկնելու է: Այս նաւատորմին եր-
կու մասէ կը բաղկանայ, Ընդհա-
նուր հրամանատարն՝ որ Բամիլին
անուն նաւուն մէջ կը գտնուի,
ու զգալի կը հրամայէ առաջին մա-
սին, որ վեց նաւերէ կը բաղկա-
նայ, երկրորդ մասն՝ որ ունի 8
նաւ, երկրորդ ծովակալին արա-
մադրութեան ենթարկեալ է: Այս
նաւերն Ալեքսանդրիոյ մէջ արե-
ւելեան նաւատորմին հետ պիտի
միանան: Անտի ամենքն միահա-
մու մեկնելով Բօրտ-Սայիտ,
Եֆիա, Պէյրութ, Թարապուսը-
ճամ, Թուրք, Լիմասոս (Բըլ-
բըս), Մէմլէքիս, Պալէր պիտի
այցելեն, և Յուլիս 12 ին պիտի
վերադառնան ի Մալթա:

— Մայրաքաղաքիս պարսկա-
կան դեսպան Լիսէտուլահ Խան
որ վատառողջութեան պատճա-
ռաւ հրաժարած և հրաժարակա-

նքն ընդունուած է, ի մօտոյ կը-
մեկնի: Յաջորդէ Միրզա Մահ-
մուտ Խան ամէն մեծքը կուգայ:

— Երեքշաբթի գիշեր, Կ. Պո-
լիս Է. իւլայ 18 խանութ ու 37
տուն այրեցան, որոց բազումք
մեծ շէնքեր էին, և յորս կը գըտ-
նուի միջնորդ մը ու գորանոց մ'ալ:

— Մայրաքաղաքիս քարափանց
արտօնատէր Միշէլ փաշա՝ որոյ
կինն երեք տարի յառաջ սպան-
ուեցաւ իւր մէկ խելագարեալ աղ-
գականէն, — այս օրերս ի Գաղղիա
երկրորդ անգամ ամուսնացեր է
Տէրբատ Եր Սանրի 39 տարեկան
օրիորդին հետ, 2 միլիոն ֆրանք
տալով նմա ըստ ամուսնական
պայմանագրին: Նորաստեղծ ի մօ-
տոյ Կ. Պոլիս կուգան:

— Ի Շիշլի հրեայ մը տան մը
պատահաները մարբեւոլ առնէ,
հաւասարակշիւութիւնը կորսնցու-
նելով վար ինկեր և քիչ մը ետ-
քը մեռեր է հիւանդանոցի մէջ:

— Ի Մարթի գիւղ չորեքշաբ-
թի գիշեր ժամը 3 ին տաններն,
Պալարեան Համալսարան Էֆէնտի
տունը երկու գլխարկաւոր գող
մտեր են, Պալարեան Էֆէնտիի
գրադիրն Յովհաննէս Էֆէնտի Մի-
քայէլեան որ դուրսը սրահ պառ-
կած է եղեր, իմանալով դուրե-
րուն ոտնաձայնն ու լուցիկ վառե-
լու ձայնը, արթնցեր ելեր և նոցա
վրայ յարձակելով՝ ապտակեր է
մէկն. սակայն միւս ընկերն դա-
նակով վզէն ու կուրծքէն վիրա-
ւորեց և Յովհաննէս Էֆէնտին, և
փախեր են երկուքն ալ ունայնա-
ձեռն: Գաղափար գրագիրն վեր-
քերն ծանր են, բայց ըստ բժշ-
կայ վտանգաւոր չեն:

— Հաշուաւորութեան տանին
(Տիվանը մուհասէպաթ) անդամ-
ներէն նուրի պէյ Լնգարէ կեր-
թայ, նահանգին երկրագործա-
կան դրամատանց հաշիւները քըն-
նելու պաշտօնով:

— Անգղիական դեսպանատան
գլխաւոր քարտուղար Պ. Պլօք ե-
րեքշաբթի, Բ. Դուռն երթալով
տեսակցեցաւ արտաքին գործոց
նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի
հետ:

— Կերտի Ամարիս դաւառա-
կի մէկ գիւղին մէջ 10 տարեկան
յոյն աղջիկ մը ծառէն կախուած
յակուրջին (սալընճալ) մէջ օրօ-
րեւոյն առնէ, չուանէն սահեր, և
վիզը չուանին մէջ տեղն ճգմուե-
լով՝ խեղճն խեղդուեր մեռեր է:

— Երբուսի նահանգի Ղեր-
շան դաւառակի մէջ թեթեւ երկ-
րաշարժ պատահեցաւ:

— Վանայ նահանգի Աղբակ
դաւառակի մէջ, նախորդ ամսոյ
19 ի և 20 ի ձիւնախառն անձրևոց
հեղեղներէն տուն մը յանկարծ
փլեր, և 2-3 հոգի փախտակաց
ներքէ մեռեր են:

— Կէլիպօլի մերձակայ Պա-
լըր գիւղի մէջ Գալթերին անուն
յոյն աղջիկ մը ծանուցեր է թէ՛
վերջերս իւր վրայ արական նշան-
ներ կը տեսնէ: Կէլիպօլի յոյն
եպիսկոպոսն մօտեցաւ հանդիսի մը
առթիւ նոյն գիւղը գնացած լի-
նելով լսեր և բժշկի մը քննու-
թեամբ հաստատուէր է արու և էգ
լինելն: Գալթերին այժմ կը կոչուի
Բարաքէվա:

— Մէլանիի նահանգի Մէլե-
նիօ գաւառակի մէջ անցեալ շա-

բաթ և կիրակի անուաններն ուժգին շարժեր գրգռել են և շրջակայքն նախորդ ամսի 21-ին ձիւն տեղալով լեռներն ու գաղտնի ծածկեր, և լեռնային վրայ 24 ժամ մը նայեր է :

Պրուսիայի Բաղարքէօյի բընիկներէն Մինաս 13 տարի բանտարկութեան դատապարտուել է հեծեալ ոստիկան Մուսթաֆայի սպանութեան պատճառաւ, և վճռալինք դատարանն ալ հաստատել է այս վճիռն, զոր Պրուսիայի պատժական ատենան արտասանած էր :

Իսկիշէհիւրէ գրուած է թէ Դարահիսարէ 3 ժամ հեռու Գաղլի կէօլի մէջ շինութեանց յանձնառուի մը հիւղակն գողերը մոտեցնելով 150 լիւր 2 հրացան և 1 բեւիշիկ գողեր են :

Պաշտօնակալն - Վանայ կուսակալութենէն առ Բարձր մեծ Եպարքոսն հեռագրեալ է հետեւեալն Մայիսի 13 թուով - «Իմացուելով որ Մահմուտիյէ գաւառակի կողմանէ օսմանեան սահմանն անցած են 14 հայեր, առանց դէպքի ձերբակալեցան իւրենց ղեկերով ու հրամարտով, Լստ տեղեկութեան փոխառաւարդի տեղւոյն վրայէն քրդական և ներքեւէն պարզ հանդերձներ հազնոյ այս Հայոց քովէն 14 Մարտինի Հանրի և ռուսական Պերտան հրացան, 6 բեւիշիկ, 10 դաշոյն, յիշեալ հրացանաց յատուկ 975 փամիլայտ, փաստակար գիրքեր, և զրգռիչ պատկերներ ու խօսքեր պարունակող բազում թուղթեր գտնուած են, և նոցա գլխաւորն խոտորված է թէ ինքն Հայ է, 3 տարի յառաջ Լոնտրա երթալով Հնչակ անուն Հայ խռովայող ընկերութեան հետ միացած, և Հայոց բաժնեւոր համար ի Մարտինի 3000 հրացան գնած, բայց թուրքիա մուտնելու դիւրութիւն գտած չէ, և արդ այսպէս ձերբակալուած է » :

Պաշտօնակալն - «Բ. Դուռն արժան համարեցաւ սերմի համար 1500 զը տալ Մշոյ Ս. Կարապետ վանոց, ըստ ինքզոյ միաբանից, որը ծանուցած են թէ վանքը ներդրեալ մէջ կը գտնուի, և պէտք եղած սերմն հայթայթելու դժուարութիւն կը կրէ, մարտիս ու երաշտութեան պայտճառաւ երկու տարիէ հետէ Մշոյ դաշտին և շրջակայից արտօքից վնասուելուն, և վանքին հողերուն ալ նոյն վիճակին մէջ գտնուելուն համար, որոց բերքերով կը մատակարարուի վանքը » :

Պաշտօնակալն - Տիարպէրի կուսակալութենէն առ Բարձր մեծ Եպարքոսն հեռագրեալ է հետեւեալն Մայիս 13 թուով - «Իմացուելով որ Հայ հռոմէականներէն Տիարպէրիցի Արսլան օղլու Յովսէփ անուն մարդ մը տունը երթալու առնել փորձելով մէջ վերաճողութեան է, քննուեցաւ վերաւորեալն, և հարցուելով միայն Սարգիս անունը յիշել կրցաւ, ուստի կասկածելի եղող դրացին փերեղակ (աթթար) Սարգիս ձերբակալեցաւ, և խուզարկութիւն լինելով հանդերձներուն վրայ արեան բիծեր տեսնուելու պէս զօրաւոր նշաններ յերեան ելան :

Վրացական մեռաւ Բենուիթի - նը յառաջ կը տանի դատարանն » :

Պաշտօնակալն - Սրբապետ կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրի կիրիւնի գայմագամին, Մայիս 16 թուով հետեւեալը հետագրած է Բարձր մեծ Եպարքոսին - « Պէյ օղլու Մատթէոս անուն անձն, որ ամսոյս 11-ի հինգշաբթի օրը կիրիւնի գաղտնալաքէ երեք ըստորդ ժամ հեռու Գարաեան Մանուկն սպաննած ու փախած էր, ձերբակալեցաւ չորհուրէ վեհ Սուլթանին, Մատթէոս հարցաքննուելով, խոտորվանցաւ թէ պարզած հրացանին գնդակը դիպուածով հանդիպած էր Մանուկին : Մատթէոս հարցաքննութեանց տեղեկագրովք յանձնուեցաւ դատական իշխանութեան » :

Պաշտօնակալն - Վանայ կուսակալութիւնը Մուսի գայմագամին տեղեկագրոյն վրայ, 16 Մայիս թուակոնաւ հետեւեալը հեռագրած է Բարձր մեծ Եպարքոսին - « Մուսի մէջ անձանթ երկու գողեր ոստիկան զինուոր Մէհմետի տան պատը ծակելով ներս մտնելու առնել, Մէհմետ իմացեր և գողերը փախելու են, նոյն պահուն իրարմ վրայ հրացան պարպելով վրաւորներ են : այդ դէպքին հեղինակները կը խուզարկուին » - Նոյն կուսակալութիւնը, ըստ տեղեկագրութեան ոստիկանապետին, ծանուցած է նաև թէ Վանցի Աւետիս կուսի մը առնել դաշոյնով երկու տեղէն թեթեւապէս վիրաւորներ է իր դրացին հայազգի ոստիկան զինուոր Աղօնը, Աւետիս փախած ըլլալով կը փնտրուի » :

Պաշտօնակալն, Սահման, Պաշտօնակալն - Կէլիպօլի կառավարի կարգեցաւ Դարասի կառավարի Իպրահիմ Սարքմ պէյ - Պիթիսի նահանգի Մէքթուպը անուանեցաւ Վանայ նահանգի Մէքթուպը Բիթիսի էֆէնտի - Վանայ նահանգի Մէքթուպը կարգեցաւ ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեան զիւանի սրբապետի Մէհմետ պէյ - Պաշտօնակալն աստիճան արտաքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեան Միւհիմմէ (կարեւոր) բաժնի տնօրէն Միւհիմ պէյ - Ուսլայի երկրորդ աստիճան Տըպիկոնի երեւիներէն նշմիկատէ Օսման պէյ - Մանիյէ երկրորդ աստիճան Սըվասի նահանգի կիրիւն գաւառակի գայմագամ Բաղիպ պէյ և վաճառական Թորոս էֆէնտի - Խամիսի աստիճան Դոնեայի նահանգի վարչական ժողովոյ անդամներէն Պալթաեան Մ. Պօղոս էֆէնտի - Աւալին աստիճանի Օսմանիյէ Ռուսիոյ ընդհանուր արարողակաւ Ալեքսանդր Տոկոբուրի իշխանի արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Պ. Շիշկինի, և Չարին թիկնապէս Սիթիլինի գործակալի - Աւալին աստիճանի Մէհմետիյէ Ռուսիոյ կայսերական պալատան վերատեսչի օգնական Պ. Ֆրէտէրիքսի, Ալեքսի մեծ դըքսի պալատան տնօրէնի զերծովակալ Շիլիկի Միւհիմ մեծ դըքսի պալատան տնօրէն Օլորօֆի զօրավարի, արտաքին գործոց նախարարութեան ասիական բաժնի տնօրէն Տիմիթրի Գաբրիէլի կոմսի, և նախորդ կայսրուհւոյն

պալատան տնօրէն Կալիյին իշխանի - Աւալին աստիճանի Շէֆաքաթ Տիարպէրի կուսակալ Սըրբի վաչայի ամուսնոյն - երկրորդ աստիճանի Շէֆաքաթ էնգալէի նահանգի տնօրէն Մուսթաֆա Թէվֆիկ էֆէնտի - Մանիյէ երկրորդ աստիճանի Ստանայի Խալիլի ժողովոյ անդամներէն Կերիմեան Յովսէփ էֆէնտի - Աւալին աստիճանի Մէհմետիյէ Խալիլի տորթի թիւ 1-ի անդամներ - Օգոստ, Սուլթանի մատուցած բժշկական հրատարակութեանց համար - երկրորդ աստիճանի Շէֆաքաթ էնգալայի վախճանեալ Մէհմետ Ալի փաշայի անշուստներէն Ֆիթիլի հանրմի - Պիթիսի նահանգի Մանուկը գաւառակի գայմագամ կարգեցաւ Բէստիսի նախորդ գայմագամ Խալիլ Սըրբի էֆէնտի - Սըվասի նահանգի թէնուս գաւառակի գայմագամ թիւ 1-ի կէլիպի նախորդ գայմագամ Մուսթաֆա էֆէնտի - երկրորդ աստիճանի Օսմանիյէ պատուական Սիթիլի օսմանեան դեպքի Նալիկ փաշայի :

Գ Ր Ս. Մ Ս. Կ Ս. Ն	
Կ. Պիթի 20 Մայիս 1895	
Օսմանեան Բոնսօլիտէ	28-7
Բուժիկի երկաթուղի Ֆրանգ	160-
Թրամուէյ	1.0. 1180
Օսմանեան իրան 100 դրուէն	
Մէհմետիյէ	108-2
Մէքթուպը	96-
Հինգեպէյ	102-
Վեցեպէյ	103-
Բուսլի թղթագրամ	8-36
Թապիլի	18-
Դուսիոյ Բու	90-50
Բաղիպի կուսի իրա	87-15
Անգլիական	110-10
Գրիպից	51-15

Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն
Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն
Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն
Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն
Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն	Հայկ. թուոյն

ՈՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒԲԵՐ

— Ռուսիոյ կայսրն, արտաքին գործոց նախարար Լոպատօֆ իշխանի պաշտօնավարութեան 50 դարեկարձին առթիւ, ակնաւարտ Մէքթ Սնորէ պատուանշանը ընծայելու և դրեր է թէ զինքն արտաքին գործոց նախարար կարգեց ուղղութեան, հաւատարմութեան և խաղաղասիրութեան համար, և թէ իւր (կայսեր) միակ փախաքն է պահել խաղաղութիւնն և տեղութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւնը :

— Մեքթուպը թագուհին, որ, ըստ սովորութեան, իւր ծննդեան տարեկարձին առթիւ, պատուանշանն ու աստիճան կը բաշխէ արժանաւորաց, այս անգամ աւելի մեծարած է զբաղան դասու արժանաւորագործներն :

— Միացեալ Նահանգաց հանրապետութեան արտաքին գործոց

նախարար Մ. Կրէյտմ մեռաւ :

— Դերմանիոյ խորհրդարանն ընդունել է օրի ու շաբաթի համար առաջարկեալ տուրքն :

— Յունաստանի խորհրդարանը բացուեցաւ երկուշաբթի :

— Քուշանի (Պարսկաստան) փոխնաւարիքն և նորա պարագաներէն վեց հօգի սպանուել են տեղացի ըմբոստցիկի մը մարդոց կողմանէ : Չօրք գրկուելու և խաղաղութիւնը վերահաստատուելու :

— Ի յիշատակ վախճանեալ Գարնօ նախագահին Գաղիլոյ, բարեպաշտական հաստատութեան մը համար, տիկնոնց բացած հանգանակութեան դումարն մինչև 400000 ֆրանք բարձրացել է, վախճանելոյն տարեդարձի օրը, որ է Յուլիսի 24, այդ հաստատութեան հիմնարկութիւնն ընելու համար, յիշեալ դումարն պիտի յանձնուի յատկապէս կողմնակա մասնախմբին :

— Ռուսիոյ Ծօլուգէ քաղաքի մէջ 200 տուն այրել է :

— Պէճիկ մէջ 12 տարեկան պատանի մը ինքզինքն կտնել է այն տեղ, ուր ծնողքն զինքն առ ի պատիժ դրեր են, անհողանդութեամբ ջրոյն եղբը խաղալուն համար :

— Ի Կաղիլա անցեալ չորերշաբթի տասնամեայ պատանկի մը յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուելով և մարմինը գերեզման իջեցուցելով հողով ծածկելու առնել, գերեզմանապահը դառն ձայններ տնել, գործողութիւնը դադարեցուցել, և դարձեալ նոյն ձայններ իմանալով աղային ծնողաց ծանուցել, և ի ներկայումս ծանուցել, հողը մէջ գիւռնուելով բացել են դադարեցնել : Բայց ինչ օգուտ, շատ ուշ : ողջ թաղուած տղան հողեկոյն վիճակի մէջ կը գտնուի : ձեռքերը կարկամեալ, երեսները՝ յօշտեալ, ինքն ձին մարմինը քաղաքապետութեան պաշտօնատունը տարել քննել և հետեւեալ օրը դարձեալ թաղել են :

— Չինաց կայսրն՝ Ճափոնի հետ հաշտութեան դաշնագրին հաստատութեան հարկին պատճառներն բացատրելու, չինական բանակաց խառն ի խուռն խուռներէ բաղկացած, հրամանատարաց անկարող մարտիկ լինելն ծանուցել, և երկրին մէջ տիրող զեղծումներն բառեալ հրաւիրել է :

— Ֆիլիպինստանի էմիրն երկրորդ որդի նախուրաջ Խան Բօրթ Սմուլի հասեր, տեղական պաշտօնէն կողմանէ մեծարանօր ընդունուելու, և 6000 զօրաց անցահանդիսին ներկայ գտնուելէ ետքը ի Լոնտոն գացել է :

— Ամերիկայի Իլլինոս նահանգի վարչութիւնը նկատելով որ ժամանակէ մը հետէ բովանդակ Ամերիկայի, բայց առաւել Իլլինոսա նահանգի մէջ ամերիկացի օրիորդք օտարաց հետ ամուսնանալու ջերմ հակամտութիւն ունին, որոնք է որ ի պաշտօնէ չը ճանչնայ այնպիսի ամուսնութիւններն, և երկրեցեցականաց արգելուի պատկի խորհուրդը կատարել այնպիսեաց վրայ :

— Հաշուել են թէ Միացեալ Նահանգաց գերեզմանատանց մէջ ամէն տարի թաղուած մարդոց

ակուաններն 20 կենդանարի չափ սօկի կը պարտնանուին :

— Ճափոնի մէջ, մինչև 40 տարի յառաջ, թիւն ծայրէն պատնուստուելու սովորութիւն կար :

— Սան Ֆրանչիսկոյի (Ամերիկա) մօտակայ Դուսօգի եռաշաբթի մեծ գործարանի մը մէջ պայթեցան գէպը մը պատահելով ամբողջ գործարանն քարուքանդուելով, և 14 գործարարը ջարդակոտորուել են :

— Անցեալ ուրբաթ, գիշեր, Դանուր գետին ջուրերն յորդեալով հոգեւորից Բրէսպուրկ քաղաքն բոլորովին ողողուել և շրջակայ գաղտնի ծովացեր են, ջուրը չենքերուն մէջ խուժել, և ֆլուսան մեծ եղեր է : երկաթուղայ գիծն ալ ջրոց ներքեւ մնալով երթեկեկութիւնն ընդհատուել է : ջուրը տարել են քաղաքին մէջ և շուրջը գտնուած բոլոր կամուրջներն և չենքերուն չափն : Ալտէնայուրկի մերձակայ Այնտօրք գետն ալ օղողուելով ընտելեց պատանգ բան մը աղաւաղուել, բարձր տեղեր ապաստանել են, բայց ջուրը տապալաման յորդման պատճառաւ վտանգաւոր կը համարուին այն տեղերն ալ : Բոլոր արտօրայք ապականներ են, Բասէօ գեղաքաղաքի մօտերն երեք դպրոցականք ջրահեղձ մուկ են :

— Ամերիկայի հալիսա քաղաքի մէջ համանուն սիկաւաներումը համալաւար Փայուրտը միւս անուն գործարանն այրել է բոլոր վաճառքներով ու գոյքերով, 200000 տոլարի ֆլուս եղել : 16 ջրհանկեր ծանրապէս վիրաւորուել, և 9 ջրհանկեր մեռել են :

Ա Յ Լ Ե Ն Ա Յ Լ Բ

××× Այգիւն եւ ալգեղոսի - Սրբապետ քաղաք ու հաճիւն է ծաղիկն բոլոր երգելով բանահիւս մը ըլլալ, նորապէս մը գրելով վիպասան մը, քաղաքական յօդուած մը թարգմանելով հրապարակագիր մ'ըլլալ, քանի մը պարբերութիւններ կ'իջեալով գրագէտ մը ձեռնալ : Սակայն ակել օգտակար պիտի ըլլայ աչքերն խիլի մի անգամ դեռաւորութիւն ու նաղելի կոյսի մը ոգեւորեցիկ ու յարմար տակիլ ժպիտներուն, կնոջ մը հրմայններուն, ծովուն լոյս ու անեղր միապաղաղութեան և երկնից անսահման կապոյտին հանդէպ, և ակնարկներ դարձուել օրհնեալ մշակին յորդահոս ըրտանց կայլակներուն և տաժանակիր աշխատութեանց վրայ : սակայն աւելի շահեկան կըլլայ, եթէ փոխանակ թուոյն դայլայլը երգելու, մշակին տրտունջներուն ունին զննելու, աւելի նայատաժանոյց է փոխանակ ծաղիկն բոլոր երգելու՝ մօտենանալ անոր օգտակարութիւնը հոգեկեղեկ համար : Վերջապէս քննելու ու զննելու հողը և անով դարձաններ տանը հողագործին, Այսպէս գրեմալով այս ամենը ու ակնատես ըլլալով այլեւայլ վրնասներուն, որոնք յառաջ կուգան միայն անոնց դարձանները ցոյց չը տալէն, կը փախաբիւ կարգ մը

հողագործական, յողաւածներով քանի մը ծանօթութիւններ տալ գիւղացիին, իմէ Մարթէն ալ նոյն բանը չ'պատուիր արդէն գրելով « Սովորեցողք » գիւղացիներուն գետնին փորել, վասն զի ատով իրենց զերարկեցութիւն տուած պիտի ըլլար »

Որմասքումը պատատաւոր թուի մէջ իւր սպիւնդաւոր պըտուելուն, այսինքն խաղողին համար կը մշակուի, որ ուղղակի կը դործածուի կերակրումի մէջ իբր սեղանի պտուղ, բայց իրական կարեւորութիւնն է՝ զինի շինելու դործածումը, ինչի արտադրութեամբ է որ այգեգործութիւնը մեծ ապէս կը նպաստէ Գաղղիոյ երկրագործական հարստութեան, որ թափառելի գրեթէ կը յարմարի բոլոր հողերուն, յոյժ արագասարէր հողերէն սկսեալ մինչեւ վտիտի անտէր հողերն, միայն շատ ցուրտ և շատ խոնաւ հողերէն կը վախճայ, Գաղղիոյ երկիրներուն մէջ թէպէտ շատ աւելի խաղող կարտադրէ, սակայն խաղողը աղէկ չ'հասնիր և ո՛չ ալ լաւ գինի կուտայ, նաեւ ձմեռան մէջ կոծկը կը ստուի, վասն զի դաշտային երկիրները հիւսիսային ցերեկէն պատնայաւորուելու համար պատուար չ'ունեն, Արեգակին դէմ զառ ի վայրերու վրայ որ թափուելի մշակութիւնը շատ աւելի յարմար է, ուր այգին զերծ պիտի մնայ ստուելու վտանգէն, և խաղողն ալ շուտ պիտի հասունանայ, և գինին ալ ընտիր պիտի ըլլայ, որքան որ խաղողին տեսակն ալ ընտիր է, իսկ գէպի հիւսիս նայող դաշտայինները այգեգետնութեան անյարմար են, վասն զի սաստիկ ցուրտի և պաղ հովերու ստեղծ են ընթացիկ են, սակայն եթէ հարկ ըլլայ այդ տեսակ դաշտային մը վրայ որ թափուելու գինի, պէտք է այգին 10 ոտք հեռաւորութեամբ դէպ ի հիւսիս ծառեր տնկել (աւելի լաւ կըլլայ պտղատու ծառեր տնկել, որով երկու օգուտ միանգամայն յառաջ կը բերէ), որը հովերու ընթացքը կարգիլին, որ թափուելու կը կլնայական վիճակին աւելի անընտել է, նեղ և խոնաւ հովեր մը մէջ իւր մատաղ բոցերը տնկել պիտի սաւելի գերաւ, և պտուղները դժուարաւ պիտի հասունանան, իրիտ բարձր գլխի մը վրայ պիտի տառապիլ ցուեն, կամ հասունութիւնը անբաւական պիտի ըլլայ, և կամ երբէք պտուղ չ'ալիտի արտադրէ, որով կախորժի հարաւային, հարաւային արեւելեան, կամ արեւելեան երկիրներէն, ուրիշ տեղեր չ'ալիտուր նկատուած են, հիւսիսային գլխիքը աննպաստ է, Այն հողը որ յատկացեալ է որթատնկութեան, պէտք է զտուած ըլլայ քարերէ, խոտերէ և արմատներէ, պէտք է խորցնել և առատորէն աղբ մատակարարել, պէտք է լեցնել պուրջասական պարարտաւորութեամբ միտքով, չեղով, և աւելի լաւ բողբոսիտի քլորաթորով, որով կը տնկեն երկու կերպով - ձիւղով և զարմաւառու նոր որթով, Միւր ուր կը կոչուի նաեւ աչք կամ կոճակ, յառաջ կուգայ կամ ոտտուրուն ծայրը և կամ տերեւներուն ներքեւ, հոնտնին նման իւր մէջ կամփոփէ տնկող մանրանկարը,

բայ ի արմատներէն, ի՞նչու մը ճիւղը երբ հողին մէջ դրուի, ծիւղը կը զարգանան, տերեւները կերակուի, մինչդեռ հողին մէջ թաղուած ներքին մասը արմատներ յառաջ կը բերէ, Այս է որ կը կուտի ծրարակում, Այս միւրայա է որ որով կը բազմանայ, որպէս զի ծրարակումը յաղորդի, այսինքն նոր արմատներ արձակէ, պէտք է որ հողին մէջ դրուելիք բարձրակը միամեայ ըլլայ, նաեւ պէտք է կարուած ըլլայ կոճակի մասէն, և հողին մէջ գէթ չորս աչքերով (ֆիլիս) հաստատուած ըլլայ, Արմատաւոր, նոր որով ծրարակեալ որթատուղի մ'է, որ նախ տնկարանին մէջ կը տնկեն որպէս զի արմատներ ստանայ, և յետոյ անկէ հանելով կը տնկեն իւր տեղը այգւոյն մէջ, Արմատաւոր նոր որով ստանալու համար, կընտրեն նախ դարձան մէջ լաւ մշակուած գետնի մը, յետոյ ապագայ արմատաւոր որթերուն թուով կը փորեն պզտիկ փոսեր գրեթէ 0, և 0 մ խորութեամբ, լայնութեամբ և երկայնութեամբ, ուր կը դնեն ապագայ արմատաւոր որթատուները, Առաջին կարգի փոսերը, յորս զետեղուած են ապագայ արմատաւոր որթերը, պէտք է իրարմէ զատուել 0, 06 մ - 0, 08 մ անընդմեջներով, և պէտք է ծածկել 0, 08 մ - 0, 10 մ թանձրութեամբ հողի խաւով մը, յետոյ այս առաջին կարգին յանդիման յիշեալ հողի թանձրութեամբ պէտք է ծածկել կարգ մ'ալ և այսպէս շարունակաբար, Յաջորդ տարին ծրարակեալ որթերը, այլ ևս արմատներով դարձաբուած, փոխադրուելու յարմար կը գտնուին, Անշուշտ զանազ խորութեան տնկն պէտք է զգուշութեամբ ընել, որպէս զի արմատները չ'ընտուին կամ չ'ընտուին, Ծրարակումը այգեգետնութիւնը աւելի խոնայորական է, իսկ արմատաւոր նոր որթով մ'ալ տեղի ապահով է, Ծրարակեալ և արմատաւոր որթերը կը տնկեն առհասարակ իրենց յատկացեալ տեղերը կարգով և գիծով, և իրարմէ կանխատես 0, 60 - 0, 80 հեռաւորութեամբ անշուշտներով, գիծերուն միջոցին յիշեալ հեռաւորութիւնը փոխուի ինչի է դործածուած մշակութեան կերպերուն համեմատ, երբ խոնդիրն որթատուները բազմացնելու վրայ է, այն տեսն կը դիմեն տաշտով աղիւն, - դործողութեան մը որ կը կայանայ բաւական խոր փոսի մը մէջ ամփոփելու մի կամ բազմա ճիւղեր, առանց իրենց կոճկէն տնկուելու, ժամանակ մը յետոյ, այդ հողին մէջ թաղուած ոտտերը արմատ կառնուն և կը կտրուեն այնքան նոր որթի բոյսեր, որքան մարդ կրնայ անջատել, յետոյ մայր կոճկէն, Ձմեռնային հերկէն յառաջ պէտք է պարարտաւորութեամբ տալ այգիին, չափաւոր է այգիին տնկն մէկ կողմերը տնկել պարարտաւորութեամբ, այնպէս որ տնկ տնկն մէկ մասերը հաւասարապէս յազեան, Այգւոյն յատկացեալ այգիումները պէտք է այնքան խոր ընել, որպէս զի որթատուներն արմատները չ'ընտուին կամ չ'ընտուին, Մարտին մինչեւ Յուլիս 3 կրկնակ պեղումներ անկան են (Պարտիզակ հաղիւ 1-2 պեղումներ կընէ, այն ալ ամբողջ տար-

ւոյն մէջ), Բան մը չ'ալիտի ըսենք այն աշխատութեան համար, որ կը վերաբերին այգիին որթին, իւրաքանչիւր երկիր փորձով ստացած է իւր որոշեալ եղանակը, ընդհանրապէս պէտք է զայն հաստատուն բռնել ծաղիկներու միջոցաւ, որ Մարդակ կանոնանին, Յոտումը գրեթէ միշտ դարձան մէջ կը կատարուի, Գլխաւորաբար պէտք է կարճ կտրել երբ որթին բունը տեղադրէ, և երկար երբ զորուոր է, որքան յոտումը կարճ ըլլայ, այնքան որթին ճիւղերը զորաւոր կըլլան, բայց պտուղ թիւ կուտան, և երբ երկար ըլլան, այն ատեն նուազ զորաւոր կըլլան որթին ճիւղերը և սակայն աւելի խաղող կարտադրեն, Բնդհանրապէս կը յոտեն երկու կամ երեք աչքի վրայ, և կը թողուին միայն ամենէն աւելի զորաւոր ճիւղերը, երբ ծիւղերը կը հասնին 0, 10 մ - 0, 15 մ երկայնութեամբ, այն ատեն ձեռքով կը կտրեն բունը այն ծիւղերը, որք կը բողբոսին հին ճիւղին վրայ, Խոհեմութիւն է ընել ո՛չ մի մշակութիւն և ո՛չ մի այցելութիւն այգիին իւր ծաղիկերու ատենը, որ տեղի կուենայ սովորաբար Յունիսի մէջ, = Այգեգետնը կը կատարեն ընդհանրապէս Սեպտեմբերի սկիզբէն մինչեւ Հոկտեմբերի վերջը, իսկ ճաշի (տան) խաղողները ունեն կը հաւաքեն աւելի կանուխ, Այգիին մը արդիւնները մեծապէս կը փոխուին որթատուներին և հողին բընութեան, կլնային, գիւղին, տարիներուն, օդերեւութեամբ, թեան և տրուած խնամոց համեմատ, Այգեգետնէն յետոյ որթէն կտրուած խաղողը կը ճըմեն, և այդ ճըմուած խաղողը և քամակը կը տանին հնձանին մէջ, ուր խոր մարմը պիտի կատարուի, երբ խորումը կատարուի, գինին հնձանէն կը հանեն տակաւներու մէջ պարպելու համար, Հաստատուն մասը չեչը (ճիւղէն) որ կը բաղկանայ խաղողի կտորներէ և անխաղող ուղիւղներէ, կը տանին հնձանը որպէս զի հեղուկին մընացեալ մասը հանեն, Ամիսէն վերջը զայն կը թորեն օդի հանելու համար, Թորման մնացորդը պէտք է նետել, այլ իբր պարարտաւորութեամբ մը հողին պէտք է տալ, ուրիշ որթատուները պիտի առնու ընդամանակ տեղեր, որոց պէտք ունի տորէն,

Յովնանեն Մ. Մալեան

ՎԱՐԴՈ ԽԱՐՈՒՆ

Ա. Մայիսի թարմ առաւօտ մը, աւելի իւր սակի երկնքը անհուն խորձը նոր կաթած էր միջոցին մէջ, երբ կայաւան մը Գաղղիոյ դուռը վերէն բարձրաւ սկսաւ, Նժդհու թեան կը գլխիւր, Այդ տարաբաղդներու խորին կրկնութեամբ վարդ-նաթուր, որուն պարբ 12 տարիներ յառաջ թողով զինքը միջաւորիկ, Պոլս գացած էր ու չէր դարձած այլ եւս, խաղաւ մուշտով խոզի վարդ-նաթուր ու ընտանի երկրքը, վարդ-նաթուր վարդիւն մը առաջ իւր սկիւրի Գիւլօն տնկելու ողջագոյններու անհուն տեսքով մը կը կտրուէր, Ուստի, այս անհուն ընկերի տարիներին ալքներէն մըլուած, ձեռք առաւ այն ճանքան, ուրիշ կրկն ու անցած էր Գիւլօն, վարդ-նաթուր հաղիւ 27 դաշտները գլխաւոր հարմուկ մ'էր,

գեղընէ կնոջ կատարեալ տխար, տեղադրէ մը աւելի միամիտ ու արաւայտ մը աւելի գեղեցիկ, 15 տարեկան էր, երբ երեցիկն իւր ման տնոր գլխին մինչեւ դուռը ծածանող չղարք մը ձգեց, եւ ամուսնացաւ վարդ-նաթուր, որուն ուրախութեան միակ օրն այն օրն եղաւ, յորում Գիւլօն հետ եկեղեցւոյ խորանին առջեւ իրենց պըտակի խորհուրդը տեղի կուենար, վասն զի արդէն կորուսած էր ծնողը, որոց յիշատակը զինքը կը խաղէր յաճախ,

Իսկ Գիւլօն Բաղուի Խ. գիւլի Ռէսին դաւան էր, Ո՛վ չ'ալիտալքի աղջիկը Ռէսին տղուն տալ, որուն տունն էր միայն գիւրակեցիկ գիւղին մէջ, եւ որոյ գլխի ալ Ռէսին ձեռքը, հետեւաբար թաղական, հոգաբարձու էր, Գիւլօն հայրը, որուն ներկայութիւնն լամէն մարդու սրտին մէջ կը ձգէր երկեղագոյն պատկառանք մը, վայն տնոր որ հրամանին շանսար, Թիւրքիկին երկայն չալուսով կը ճաղէր գանի,

Շատեր կը տեսնային Ռէսին խոտով ըլլալ, զոր ճամբու կը դնէր Գիւլօն « նշանուելու ժամանակ չէ դու » ըսելով, պատճառն այն էր որ երկուստեք կարծին իւր ճաշակին յարմար մէկը ձեռք ձգած էր, բայց պատճառ չ'աւելի կըստային տնոր հետ թաղուել տեսնելու համար, որով ամէն բան կարգին պիտի դնէր, վարդ-նաթուր այն, որ երբէք մարքէն չէր անցնէր Ռէսին ապագայ հարս ըլլալը, գիւլին ամենամտորին դատաւարէն ըլլալուն համար, Բաղդը ժպտած էր, դէթ իւր խելքով, Գիւլօն սա խոսքին թէ « Ազգի վարդօ, դու խելքդ ես, ես գիւլի պիտի առնուի », Ասով երկու դեռուսները պիտի տեսնուէր անհոգաւ տարիներէ մը մըլուած, որ հետզհետէ արմատաւոր իրենց լամէն տակ պահուող պզտիկ սրտին մէջ աճէր փոքրիկները կը ձգէր, և իրենց սրտին յոգեւորը տալու համար ժամաւորութեամբ մը Գաղղիոյ կերթային, ուրիշ մը ստուերին տակ, Սիրտ բանալու կեղծութեամբ էր, ուր ծառերն ու ծաղիկները սիրային խոտովանութեանց հանդիսատեսներն էին,

Ահա այս ատեններն էր որ վարդօն մայրն ալ դնոց անդառնալի եւ ինք մնաց միայնակ, իւր կեանքը միտքութեան տառնցքին վրայ եւ եթ թաւայելու դատաւարութեամբ էր կարծուէր, Այլ եւս նորա միտքարութիւնն ու ձգողակեղ Գիւլօն էր, որով երկուսն ըլլալ կերպով,

Իսկ գիւլին մէջ ողբերգութիւնն մեծ էր, Ռէս Սրբօ իւր դաւալը կամուսնացնէր, հարսնետան դռները բաց էին կոնակի վրայ ամենաւ առջեւ, ուղղը կը մտնէր ու կըլլէր, դուրսը տալ, որովայնը լի, Համբէտ տեղի չ'ալիտ մը եւ վերջին օրը Ռէսին Սրբօն գլխով անարթութիւն չ'ալիտ, ձին նստաւ ու սկսաւ խաղալ, Ֆիլիք խաղալ ըստ սովորութեան տեղայն, Փրիւրեթի տնտեսը կատարաբար սուրալով ծործորակի մը մէջ գաճալով ծեցու ու անդ մնաց յոշտով տեղով, հետ, Կեանքին մէջ այս երրորդ անգամն է, որ կը տեսնեն այդ դաւալուն մէջ, որ այդ անհոգի մտքութեամբ զոհ կըլլան նըմանօրինակ հանդէսներու մէջ,

Իսկ Սրբօյի մահուանն քիչ ետք, նորա տունը նստիկն համբուր կորսնցուց, Գիւլօն միտքով ամէն ինչ քար ու քանդ դարձուց զայն, և եւ թշուառութեամբ վրայ հասաւ, Դատաւար պղծալ Գիւլօն, բայց ո՛չ, շատ է, Հիմա իւր միտք մտաւարարը Պոլսն էր, այդ մեծ քաղաքը, որուն չուրջը կը թռչուէր իւր թրթուռն եւ խաղերը ու տնոր հմայքն ու դիւրութիւնը իւր լանջը կուռեցնէր, ուստի ձմեռն անցնելուն պէս ինքն ալ ճամբայ ինկաւ դէպ ի Պոլս,

Դարձան անդամներ իսրայիլեան հետ մեկնելու Գիւլօն թողով իւր ընտանիքն ու հայրենի տունը, Սրտանկիլ էր վարդ-նաթուր իւր ժամանակը, նա մահուանը բաժանա-

տեղին Գաղղիոյ, ուր, դեռ չ'ամուսնացած, այնքան զուարթ ժամեր ծրած ու իրարու սիրամիտներ խօսքեր ձգած էին, այս անգամ տնոր տեւորանին մը, կարծես մեռելաթաղի մը հանդիսաւոր դարձած էր, ուր եկեղեցական մ'ալ պիտի չէր « Տէր ուղղեալ » ն ըսելու,

Գիւլօն վերջի պահուն կրկին եւ կրկին ողջագոյնով գլխարդօ խաղալուն, ուստեց տնոր առջեւ Պոլսին շուտ դառնալ եւ խոտուսները բրաւ ամէն շարժութեամբ ու դրամ գրեթէ վանաւ,

ՃՅՆԱՐԻՍ ԿԻՆԵՐ - ՄԵԾ - Ա. Կ.

Սեքսմեան էֆէնտի աշխատասիրութեամբ հրատարակեալ կարեւոր գիրք մ'է, որ արդարեւ կըրնայ օգտակար ըլլալ ո՛չ միայն աղջկանց և դեռահաս իրաւուն սեռին, այլ և ամէն հասակէ կանանց, նաեւ կրնայ միատուրութեան առարկայ լինիլ վարժուհեաց և ամէն անոնց, որ ունին դուստր, քոյր և ամուսին, Սորա մէջ դժուած են մարդու բարոյական դործնական սկզբունքը, որոց հետեւելով կը բարձրանայ մարդ, և ճշմարիտ յաղորդութեան կը հասնի, 200 է աւելի երեւաներէ կը բաղկանայ, ընտիր թըղթով, մարդու ապագայութեամբ, և դիւրամատչելի գինով, որ է 5 դր,

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՐԱՆԱՅԻ ՀՈՒՆԴՈՒՆԻ

Լեարգի, ստամոքսի և աղիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է այն դեղահատը, և ամէն շրջանի տկարութեան, ու ժաթափութեան և տխրութեան համար, կը ջնջէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անշարժութեանց հետքերը, Սրբաւոր և երկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի, արեւել մաքրելով, նորա խանգարեալ վիճակը կը կանգնուորէ և դրոշմները կենտրոն դործարանները կը զորացնէ, իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կոնուսութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կլնան, անարդութիւնը կշտաւորէ, և մանր միջոց մաքրուելով ըստ այն աղտեղութիւններէ որ շատ անգամ ցանաւան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ ու զինք և բնական գիրքը կը գտնուի,

ONCUEHT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆԴՈՒՆԻ

Սրբային հիւանդութիւն և վերք բուժելու մասին ունեցած պարաման կան յատկութեանց չ'հաւատարիքը եւ ուրիշ դեղ մը, հին կամ նոր թուրքաւոր վերքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրիքիք), սրտեղի և ստեղի վերքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կ'աւելան, օգտակար է նաեւ հարկախի, հազի, սրտի բարախման, մահաւանդ յօգացաւ (եկ) ըսուած հիւանդութեան, իւր կազդուրիչ և զորաւոր ազդեցութեամբ խոլ (սրբաւոր) հիւանդութեան ապականիչ զորութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կը զխմագրուէ,

Այս դեղերուն դործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տիկ վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղագլուխներու քով, և մասնաւորապէս Պաղէ-գարու թաղ-խանի կողմերը Պ. Գապարեանի դեղարանը, թիւ 7, կը ծախուի,

Աւելի առնել ուղղը կը հրաւիրուի առ հիւանդան տօքթօր Հովոն, ի Լոնտոն Օքսփորտ փողոց թիւ 533,

ՏՆՕՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Զ. Ս. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.

ՏՊԱԳՈՐԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԵՏԵՐՍԱՆԻ ՊՈՅԻ ՁԻՆԱԿԻԼԻԼ-ԽԱՆ Թ. 18-19